Skolinspektionen

Dnr 44-2010:1504

2011-01-20

Beslut

efter tillsyn av den fristående gymnasieskolan
Järna Naturbruksgymnasium
i Södertälje kommun

Skolinspektionen

Beslut

Nibblestiftelsen
Nibble gård
153 91 JÄRNA

Dnr 44-2010:1504
2011-01-20

Tillsyn i den fristående gymnasieskolan Järna Naturbruksgymnasium i Södertälje kommun

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplan och övriga författningar som rör skolväsendet inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som huvudmannen för Järna Naturbruksgymnasium skickat in samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Järna Naturbruksgymnasium har en waldorfpedagogisk profil med inriktning biodynamisk odling och djurhållning. Lärarna bedriver en varierad undervisning som eleverna finner stimulerande och utvecklande. Skolan har relativt få elever och kan erbjuda undervisning utifrån elevens individuella förutsättningar.

Skolan har sammanställt resultaten av slutbetygen i svenska, matematik och engelska för avgångsklassen vårterminen 2010. Av sammanställningen framgår att 90 procent av eleverna uppnår minst betyget Godkänt i Svenska A och Engelska A. I Matematik A har 80 procent av eleverna nått minst Godkänt betyg. Skolan saknar dock en sammanställning av resultaten på skolövergripande nivå för samtliga kurser för de elever som har avslutat gymnasieutbildningen sedan skolan startade. Det går därmed inte att analysera om kunskapsresultaten har förbättrats eller försämrats över tid. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver analysera resultaten och vidta ytterligare åtgärder så att alla elever ges möjlighet att lägst nå grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier.

Ett viktigt utvecklingsområde för Järna Naturbruksgymnasium är att hitta former för att kontinuerligt utvärdera skolans resultat på olika områden och identifiera utvecklingsåtgärder för att nå högre måluppfyllelse.

Skolan har ett fungerande arbete med elever i behov av särskilt stöd men åtgärdsprogram utarbetas inte alltid.

Skolan måste säkerställa att slutbetyg och betygskatalog följer de bestämmelser som finns på området. De nationella kursproven genomförs inte i enlighet med författningarnas krav och skolans rutiner för betygssättning behöver ses över.

I Järna Naturbruksgymnasium fördelas skolledarrollen mellan ledamöterna i kollegiet. För närvarande är det en lärare som företräder skolledningen. Det är en person med erfarenhet och kunskap på skolområdet. Hon har dock inte det fulla ledningsansvaret på skolan utan har i huvudsak ett övergripande administrativt ansvar.

Samtliga intervjuer och samtal under tillsynsbesöket tyder på att Järna Naturbruksgymnasium erbjuder en lugn och trygg studiemiljö och att skolan bedriver ett målinriktat arbete mot kränkande behandling. Skolans plan mot kränkande behandling motsvarar inte helt författningarnas krav. Nedan redovisas dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Skolinspektionen har i tillsynen av Järna Naturbruksgymnasium identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla skolans elever ges inte möjligheter att lägst nå grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier (9 kap. 8 § 1985 års skollag).
- Skolan genomför inte nationella prov i enlighet med författningskraven (2 kap. 8 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet jämfört med 7 kap. 5 § gymnasieförordningen).
- Skolledningen tar inte tillräckligt ansvar för att skolans kunskapsresultat följs upp och utvärderas regelbundet och använder detta underlag i skolans arbete för ökad måluppfyllelse (9 kap. 8 § 1985 års skollag).
- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (14 a kap. 8 § 1985 års skollag samt 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).
- Betygskatalogen förs inte i enlighet med författningarnas krav (2 kap. 9 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet jämfört med 7 kap. 1-13 §§ gymnasieförordningen samt SKOLFS 2007:42).

- Skolans rutiner för betygssättning och utfärdande av slutbetyg följer inte författningskraven (2 kap. 9 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet jämfört med 7 kap. 1-13 §§ gymnasieförordningen samt SKOLFS 2009:36).
- Åtgärdsprogram utarbetas inte i enlighet med förordningens krav (2 kap. 7 a § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet).

Bedömningarna redovisas i bilaga 2.

Huvudman och rektor har ansvar för att skolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast den 20 april 2011.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Ann-Katrin Karlsson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Bertil Karlhager
Enhetschef

Marie Wiberg-Svensson
Undervisningsråd

Kopia till
Södertälje kommun

Bilagor:
Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av Järna Naturbruksgymnasium
Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Järna Naturbruksgymnasium

Bilaga 1

Dnr 44-2010:1504
2011-01-20

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Södertälje kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Järna Naturbruksgymnasium den 22 och 23 september 2010.

Huvudmannen för Järna Naturbruksgymnasium får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar av skolan redovisas. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits med anledning av påtalade brister. Tidpunkt för detta anges i beslutet.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat**, **pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. För elever som har påbörjat utbildningen före den 1 juli 2011 ska 1985 års skollag fortsätta att tillämpas tills dess att eleverna avslutat sin utbildning. Det innebär att 1985 års skollag under dessa perioder är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning.

Tillsynen av fristående gymnasieskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från skolan, dels den information som samlats in under besöket. I skolan intervjuades en företrädare för skolledningen ett urval av lärare, elever samt företrädare för huvudmannen. Även annan information om skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Huvudmannen har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Södertälje kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Det framkom att kommunen inte har utövat sin rätt till insyn.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever på Järna Naturbruksgymnasium

Skolan	Antal elever
Fristående gymnasieskola	31
PRIV	3

Källa: Skolans egna uppgifter i samband med tillsynen september 2010

Skolverket beslutade den 16 november 1998 (Dnr 98:1054) att Naturbruksgymnasiet i Järna, Södertälje kommun har rätt till bidrag för det nationella Naturbruksprogrammet med inriktning lantbruksdjur samt inriktning odling med ekologisk/biodynamisk inriktning. Utbildningen har en Waldorf-pedagogisk profil. I bidragshänseende har utbildningarna förts till det nationella Naturbruksprogrammet.

Skolverket genomförde en tillsyn över utbildningen vid Järna Naturbruksgymnasium den 19 mars 2002. Skolverket bedömde att Järna Naturbruksgymnasium uppfyllde kraven för att alltjämt vara berättigat till bidrag från elevernas hemkommuner.

Huvudman för skolan är Nibblestiftelsen med organisationsnummer 802002-4405. Skolan är medlem i Waldorfskolefederationen.

Skolan följer läroplanen för de frivilliga skolformerna, Lpf 94.

Verksamheten vid Järna Naturbruksgymnasium startade läsåret 1999/00. Skolan erbjuder undervisning som motsvarar det nationella Naturbruksprogrammet med inriktning biodynamisk odling och djurhållning. Utbildningen har en waldorfpedagogisk profil.

Skolan hade vid tillsynsbesöket 34 elever. Eleverna kommer från cirka 16 kommuner i hela landet men det finns även elever från Tyskland. På skolans internat bor ca 50 procent av eleverna.

Tillsynsprotokoll för Järna Naturbruksgymnasium

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

- [x] **Kunskaper**

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

- [ ] **Fokus på skolans uppdrag**
- [x] **Lärarnas bedömning och utvärdering**
- [x] **Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering**

Skolans lärandemiljö

- [ ] **Fokus på lärande**
- [ ] **Tillit till elevens förmåga**
- [x] **Trygghet och studiero**

Enskild elevs rätt

- [x] **Bedömning och betyg**
- [ ] **Undervisningstid och tillgång**
- [x] **Särskilt stöd**
- [ ] **Avgifter**
- [ ] **Rektors beslutsfattande**
- [ ] **Huvudmannaskap och tillstånd**
- [ ] **Stabilitet**

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att alla skolans elever inte ges möjlighet att lägst nå grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier.

Författningsstöd:

9 kap. 8 § 1985 års skollag

Motivering:

Nationell statistik av betygsresultat och resultat från de nationella kursproven för Järna Naturbruksgymnasium saknas, vilket beror på att resultatuppgifterna baseras på färre än tio elever.

Skolan har endast sammanställt resultaten av slutbetygen i svenska, matematik och engelska för avgångsklassen vårterminen 2010. Av sammanställningen framgår att 90 procent av eleverna har uppnått minst betyget godkänt i Svenska A och B. I Matematik A har 80 procent nått minst betyget godkänt och i Matematik B har 25 procent av eleverna uppnått minst godkänt betyg. I Engelska A har 90 procent av eleverna uppnått minst betyget godkänt. Skolan uppger att nationella prov använts för att säkerställa betygsnivån i Engelska B och Matematik B

Skolan saknar dock en sammanställning av resultaten på samtliga kurser för de elever som slutade gymnasieutbildningen vårterminen 2010. Skolan uppger att de inte vet hur Järna Naturbruksgymnasiums resultat är jämfört med kommunen och riket. Mot bakgrund av att inte alla elever uppnått minst godkänt i de ovan redovisade kurserna, i vissa kurser är det upp till 75 procent av eleverna som inte når målen, bedömer Skolinspektionen att skolan behöver analysera resultaten och vidta ytterligare åtgärder så att alla elever ges möjlighet att lägst nå grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att Järna Naturbruksgymnasium inte genomför de nationella kursproven i enlighet med bestämmelserna.

Författningsstöd:

2 kap. 8 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet jämfört med 7 kap. 5 § gymnasieförordningen.

Motivering:

Järna Naturbruksgymnasium genomför inte nationella kursprov i enlighet med de bestämmelser som gäller. I intervjuer med elever, lärare och skolledning framkommer att de nationella proven används vid tentamen av en kurs eller för att avgöra om eleven är godkänd i svenska, matematik eller engelska. De nationella kursproven används inte regelbundet utan används vid olika tidpunkter under utbildningen och när eleven verkar mogen för att skriva provet.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolledningen måste ta sitt ansvar för att skolans kunskapsresultat följs upp och utvärderas regelbundet och använda detta som underlag i skolans arbete för ökad måluppfyllelse.

Författningsstöd:

9 kap. 8 § 1985 års skollag

Motivering:

I intervjuer med lärare framkommer att en kontinuerlig dialog sker med varje elev och att lärarna följer upp varje elevs resultat. Det bekräftas också av eleverna. I intervjuer med skolledning, lärare och av dokumentstudier framkommer att uppföljning och utvärdering av skolans kunskapsresultat inte förekommer på skolövergripande nivå i alla ämnen och kurser. I skolans kvalitetsredovisning för läsåret 2009/10 saknas också en samlad bild av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen, kurser eller ämnesområden. Enligt Skolinspektionen måste kunskapsresultaten i alla ämnen och kurser regelbundet följs upp och utvärderas för att ligga till grund för identifiering av och adekvata åtgärder för ökad måluppfyllelse.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller de krav som ställs på en sådan plan.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § 1985 års skollag

2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling.

Motivering:

I skolans ”plan för likabehandling” daterad januari 2008 finns definitioner av olika begrepp, en handlingsplan vid eventuella kränkningar och trakasserier samt en beskrivning av skolans förebyggande arbete. Enligt skolledningen har skolans plan inte reviderats sedan januari 2008 och en aktuell kartläggning av nuläget på skolan är inte gjord. De elever som Skolinspektionen intervjuade kände inte till planen och har heller inte varit delaktiga i framtagandet av planen.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Bedömning och betyg

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolan inte för betygskatalog och utfärdar slutbetyg i enlighet med författningarnas krav.

Skolinspektionen bedömer vidare att Järna Naturbruksgymnasium tydligare måste fastställa kursernas längd och sätta betyg efter avslutad kurs.

Författningsstöd:

2 kap. 9 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet jämfört med 7 kap. 1-13 §§ gymnasieförordningen.

Skolverkets föreskrifter om betygskatalog för gymnasieskolan (SKOLFS 2007:42)

Skolverkets föreskrifter om utformningen av slutbetyg och samlat betygsdokument i gymnasieskolan (SKOLFS 2009:39 och 2009:46).

Motivering:

I samtal med skolledning, lärare och elever framkommer att det är otydligt när kurser avslutas. Vidare framkommer att betyg inte alltid sätts i anslutning till avslutad kurs. Flertalet kurser fortlöper under alla tre åren och i samband med faktagranskningen av skolrapporten uppger skolledningen att kurserna Estetisk verksamhet, Matematik A, Engelska A och Svenska A avslutas tidigare och då sätts ett betyg. Detta framgår dock inte av skolans betygskatalog. Skolinspektionen får härmed olika uppgifter och bedömer mot denna bakgrund att

skolan behöver tydliggöra när de olika kurserna avslutas och säkerställa att betyg sätts och noteras i skolans betygskatalog i anslutning till detta.

Skolinspektionen har tagit del av skolans betygskatalog, (), och kan konstatera att den inte uppfyller de krav som ställs på en betygskatalog. En betygskatalog ska föras löpande och betyg ska föras in i betygskatalogen i anslutning till att kursen har avslutats. Det framgår inte av skolans betygskatalog som saknar datering när betyg har satts. När betyg inte sätts i en kurs saknas orsak till uteblivet betyg. Även beteckning på årskurs, klass eller motsvarande saknas.

Inte heller elevernas slutbetyg uppfyller kraven på hur slutbetyg ska vara utformade. De saknar namn på huvudmannen, rektors underskrift och de lokala kurserna saknar bilagor som ska följa med slutbetyget.

Huvudområde: Elevens rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolan inte utarbetar åtgärdsprogram i enlighet med författningarnas krav.

Författningsstöd:

2 kap. 7 a § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet

Motivering:

I intervju med skolledning och med lärare framkommer att kollegiet, på sina veckovisa möten, uppmärksammar de elever som inte når målen i kurser och bedöms vara i behov av särskilt stöd. Representanten för kollegiet uppger att alla elever i behov av särskilt stöd får det men att ett åtgärdsprogram inte alltid utarbetas. Skälen till detta sägs vara att skolan är liten, att det är få lärare och att lärarna arbetar så nära varandra att behovet av åtgärdsprogram därmed är ganska litet. Skolinspektionen har tagit del av ett urval av åtgärdsprogram från Järna Naturbruksgymnasium och kan konstatera att de inte tar sin utgångspunkt i elevens behov och inte anger med tydlighet hur skolan ska tillgodose dessa behov. De granskade åtgärdsprogrammen relaterar heller inte till läroplanens och kursplanernas mål.